

kraft«. A po tom životu i radu postao je katolička i internacionalna ličnost prvoga reda. Zato dakle pripada i nama, i to tim više, što je njegovo ime dobro poznato i »Hrvatskoj Bogoslovskoj Akademiji« i »Bogoslovskoj Smotri«, kao što i on opet poznaje ove naše institucije. Osim toga imade on i među nama svojih učenika, izravnih i neizravnih, a boraveći u tri maha u našoj sredini kroz više dana kao gost preuzvišenoga g. nadbiskupa zagrebačkog i presvijetloga g. biskupa dakovačkog, povezao je među nama mnoga lična i srdačna poznanstva. Zato sigurno mogu ovdje svom visoko cijenjenom učitelju da izrazim u ime »Hrvatske Bogoslovске Akademije« i »Bogoslovске Smotre« one želje, kojima je P. W. Koppers završio svoje predavanje na proslavi njegovoga jubileja u Leonovom društvu u Beču: »Es möge uns eine gütige Vorsehung die einzige und unersetzliche Persönlichkeit des allverehrten Jubilars, des Herrn P. W. Schmidt, noch lange, lange erhalten!«

Jubilej hrv. književnog društva sv. Jeronima.

K 60-godišnjici opstanka.

Dr Andrija Živković.

Osnivači našeg književnog društva sv. Jeronima imali su pred šezdeset godina pred očima glavnu svrhu novog društva: prosvjetu širokih narodnih slojeva u narodnom duhu. Kao svih narodnih tekovina i njegovim je prvim pokretačem zagrebački kardinal Haulik — dakle svećenik, službenik katoličke Crkve. I dok su se mnoge ostale institucije i pokreti, privedeni u život s namjerom, da dižu ne samo nacionalnu, nego s njom i vjersko-moralnu svijest hrvatskoga naroda — iznevjerili u dobrom dijelu intencijama svojih osnivača, Društvo sv. Jeronima ostalo je kroz 60 godina svog života na istoj liniji. Ono nije nikada skrenulo, niti se ikad iznevjerilo pravim, istinskim idealima hrvatskog naroda; njegovoj hrvatskoj i katoličkoj svijesti! Ono je danas u tom pogledu jedna velika utjeha ispaćenog hrvatskog naroda; jedan njegov istinski, nehimbeni brat i prijatelj, tješitelj i učitelj!

Možda je u probuđenom nacionalnom životu hrvatskog naroda u naše savremeno doba od kud i kamo jače važnosti naglasiti vjersko-prosvjetni karakter njegov, nego što je to bilo pred 60 godina. Mnogo je u nacionalnom razvoju prohujalo i prostrujalo kroz duše naroda. Ali je možda još i više otrova bačeno u te duše, koje se muče zbog nemogućnosti, da brzo, uspješno i ne-

dvoumno dodu do svijetla i istine. I mnogi tobožnji narodni prijatelji misle, da će obogatiti dušu svog puka, ako u njoj potrnu nebeska svijetla... Njihov je broj kroz ovo 60 godina silno porasao. Dvostruko i trostruko više mora da poraste otporna snaga i sposobnost društva sv. Jeronima, hoće li da i unapred ostane vjerno svojim tradicijama, a realnim savremenim narodnim potrebama.

Možemo pak da prigodom njegove 60 godišnjice konstatiramo na potpuno zadovoljstvo svijetu, koji imaju otvoreno oko za život oko sebe: da društvo sv. Jeronima odlično ispunja svoju zadaću. — Njegove edicije, naročito kroz nekoliko posljednjih godina, vode računa o mnogostrukim potrebama narodnog prosvjetnog i religioznog života. Njima će, nadajmo se, uspjeti, da u većem stupnju pomaknu naprijed prosječni, dosta niski niveau narodnog obrazovanja. Da kako sadržajem tako i formom svojom privuku srce puka knjizi; da u njemu probude težnju za njom, ne samo zabave radi, nego u prvom redu radi koristi i pouke, koju za svoj život ima da crpi iz knjige.

Velika je zadaća našeg društva sv. Jeronima u razvitku i formaciji novog narodnog života. Za doba, u kojem živimo, valja imati razumijevanja. Od srca želimo, da društvo odgovori svim zahtjevima, koji se pravom na nj stavljaju, u punoj mjeri, visoko ističući i unapred katoličku i hrvatsku preporodnu misao.

